

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

76. ÅRGANG

---

22. FEBRUAR 1964

A V I N N H O L D E T :
LA DEM BETALEI (LEDER) - DET NORRØNE KRISTENSINN
- TIL GENESARETS SJØ - «ET BUDSKAP TIL MENNESKENE» -
FILM - BLIKK PÅ TIDEN - FELLESKAPETS TJENESTE

NR
4

NESTE NUMMER UTKOMMER 7. MARS 1964

AV KIRKENS LIV

Uken 23.—29. februar

2. SØNDAG I FASTEN.

Epistel: 1. Tess. 4, 1—7.

Evangelium: Matt. 17, 1—9.

Den kristne er kalt til hellighet, til renhet og rettferd. Slik er Guds vilje med oss. Det var ikke unødvendig for apostelen Paulus å minne sine menigheter om dette. De hedenske religioner som mange av de nye kristne hadde konvertert fra, hadde slett ikke den samme oppfatning av Guds hellighet som Israel. En omvendelse til den sanne Gud medførte en moralsk omvendelse. Etter nærmest to tusen år synes vi snarere at man altfor ofte har redusert kristendommen til en moral. La oss aldri glemme at evangeliets glade budskap er meget mer enn en etikk, men at Guds vilje ikke desto mindre idag som alltid er vår helliggjøring.

Evangeliet fører oss til toppen av forklarelsens berg, hvor Moses og Elias samtaler med Kristus om det som skal skje i Jerusalem. Men apostlene forstår ikke annet enn at de nu har det godt og at de gjerne vil bli der. De vil ikke innse at Kristus må lide og dermed oppfylle skriftene før han når frem til sin herlighet. Selv om vi i benådede øyeblikk kan erfare noe av det som det ble gitt de tre disipler å oppleve på Thabor-fjellet, må vi alltid «ned» igjen til våre medmennesker for å tjene dem, ta vårt kors opp og følge Kristus.

TIRS DAG: *Apostelen Matthias.* I alminnelighet feires han den 24. februar. Men ifølge den gamle kalender er det dagen før hans fest at skuddårets tilleggsdag blir innskutt. Derfor blir han i år feiret den 25. Matthias ble valgt inn i apostelkollegiet istedenfor Judas, forræderen. Dagens kirkebønn understreker i denne forbindelse at apostlene danner et «kollegium», at de handler *samlet*. Her finner vi grunnlaget for den meget omtalte bispekollegialitet som kirkemøtene er et uttrykk for. Av dagens lesning fremgår det også hvilke forutsetninger en apostel måtte ha ifølge Peters skjønn: «En av

de menn som har vært med oss i all den tid da Herren Jesus gikk inn og ut mellom oss, fra Johannes' dåp av til den dag da han ble tatt fra oss, bli vitne med oss om hans oppstandelse».

Samtlige andre dager i denne uke er feriedager som hver har sin egen messe. Tre viktige lignelser hører hjemme her: Den rike mann og den fattige Lasarus (torsdag), de onde vingårdsmenn (fredag) og den fortapte sønn (lørdag).

Uken 1.—7. mars

3. SØNDAG I FASTEN.

Epistel: Efes. 5, 1—9.

Evangelium: Luk. 11, 14—28.

I sitt brev til Efeserne gjentar Paulus det han i et tidligere brev hadde sagt til Tessalonikerne (se 2. søndag): Som Guds barn må vi leve på en slik måte at vi tekkes Gud. Ja, fordi vi er kalt til hellighet, må vi simpelthen bli «efterlignere» av Gud, som hans elskede barn. Mørkets gjerninger må vi holde oss bort fra, fordi vi har del i Kristi lys og nåde.

Evangeliet minner oss imidlertid om at det ikke er nok å få de onde tanker og gjerninger jaget på flukt, forat «huset» skal stå tomt. Vi må fylles av Guds nåde, av hans positive kjærlighet. Det er betingelsen for ikke å bukke under ved første motangrep av de onde makter. Salige er vi om vi godtar denne visdom, men enn mer om vi setter den i praksis.

I denne uke er samtlige dager feriedager. Fredagens liturgi konsentrerer seg om et talende symbol, nemlig det levende vann. La oss ikke glemme at fastetiden er forberedelsen til dåpen for mange, og til fornyelsen av dåpspakten for oss alle. I epistlen hører vi om det vann som Gud på Mose forbønn ga til sitt folk i ørkenen. Og evangeliet gjengir i sin helhet Jesu samtale med kvinnen fra Samaria ved Jakobs brønn. I og med at teksten ellers ikke forekommer i kirkeåret, gjør en vel i å lese den nu.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00	11.00
<i>St. Hallvards kirke,</i> Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke,</i> Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell,</i> Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
<i>Grefsen kapell,</i> Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
<i>Lunden kloster,</i> Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 15 41 10	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvgaten 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell,</i> Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: <i>Maria Kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell,</i> tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell,</i> IIa, tlf. 21 670	6.30	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i> Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> tlf. 7558 <i>Mariabeimen,</i> Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke,</i> Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Elisabeth Inst.</i> <i>St. Mikael's kirke,</i> Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: Pater Hallvard Rieber-Mohn.

Redaksjonens adresse: Neberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

LA DEM BETALE!

Ungdommen og dens moral er under debatt — selvfølgelig. Bla litt bakover: Det har den da alltid vært, og tenk litt etter: Det må den nødvendigvis være, så lenge der finnes unge og eldre, det vil si spenning mellom to slektledd, to adferdsformer innenfor selve livets omskiftelighet. I virkeligheten er det vel med de fleste av våre lesere som det er med oss selv: De mange fine, helstøpte ungdommene, de kjenner vi — de få unntagelsene leser vi om i avisene. Livet korrigerer med andre ord sensasjonene og overbeviser oss ganske langt på vei om at vi, på bakgrunn av den verden vi har laget for dem, kan glede oss over en sunn, redelig og nøktern ungdom her i landet — kanskje litt i alvorligste laget.

Den er oftest bedre enn noen kunne vente: Foreldremiljøene er ofte de rene nøster av verdi-forvirring, utdannelsen er lagt opp som om det gjaldt å skape fullkomne, gledeløse strebere og klatrere til et hardt konkurranse-samfunn, velstandsbølgen fører til at de unge pådyttes pseudo-behov etter et fordummende « tenårings»-mønster, likesom smart reklame og salgsteknikk innhyler dem i en hvirvel av pop-produkter. «Det skal bred rygg til å bære gode dager,» sier de gamle over den betenkelige og altfor selvfølgelig pengelikeligheten hos de unge idag — at de kommer så lett og lekende til resultatene og ofte glemmer at de strenge kravene til innsats og kvalitet er noe en vokser på. De eldre har ikke desto mindre gode grunner for å huske noe som faktisk er enda verre: Ungdommer i håpløse køer foran arbeidskontorene — bittert overbevist om at dem kan livet og samfunnet altså ikke bruke.

Unntagelsene er unntagelser — glemmer vi dét over det sensasjonelle utstyret avisene gir ungdommers utskielser? Visst stiger ungdomskriminaliteten, men det gjør også vår befolkningsmasse, våre byer og — behovet for sosialt forebyggende og ettervervende virksomhet blant unge. Her har norske myndigheter — særlig de bevilgende — sovet lenge og grundig. Idag lider vi bittert under mangelen på institusjoner som en ikke behøvde å være så altfor profetisk begavet for å skjønne at vi ville og måtte komme til å trenge sårt. Derav de stadige påminnelser om at situasjonen i øyeblikket unnslipper samfunnets kontroll: Halvvoksne gutter som sitter i lang-

varig varetektarrest etter serie-tyverier av biler, hjelpe-løse og overarbeidede barneverns-nevnder, rivninger mellom politi og dommere om hva man skal gjøre, i mangel av oppdragelsesanstalter, alt sammen under presset fra en opinion som krever håndfastere behandling av unge forbrytere.

Nå kommer et vel forberedt forslag til nye lovbestemmelser og nye midler i kampen mot unges lovbrudd. En vil gå strengere frem — istedetfor påtale-unnlattelser, advarsler, betingede dommer vil en sette noe som de skyldige forhåpentlig flirer litt mindre kynisk av: Arrestleirer med hardt arbeide, gymnastikk og disiplin, etter britisk mønster. Det er et forsøk — foreløpig bare det. Og som sådant får det jo, på fagfolkenes anbefaling, stå sin prøve.

Imidlertid er der noe ved straffens funksjon og etiske begrunnelse som vi synes er litt underslått i dette opplegget. Straff er selvfølgelig ikke hevn, og kan en gjøre den oppdragende, så vel og bra. Men straff er jo ikke minst en hjelp til realisme, ved at den avslører et årsaksforhold mellom den søte kløe og den sure svie. Og unge mennesker er realister — når de får lov. Der hvor etiske appeller preller av, burde det være nærliggende å tale det ene sproget disse unge oppfatter: At det koster. Når de unge ødelegger, bør de få regningen — de bør betale det de forbruker, som alle oss andre. Kjører de andres biler til vrak, knuser de speilglassruter og gatelykter for moro, bør de ikke bare få lese i avisen, med vandalens uansvarlige fryd, hva de koster «samfunnet». Det er andre mennesker som foreløpig må betale det, og de bør derfor tjene det opp — under arresttiden eller ved lønns-trekk.

Vi er ikke så sikre på at en kommer svært langt med leirdisiplin og hard «drill», og fremfor alt: Vi hverken

Skal hans arbeide betale hva andre unge ødelegger?

DET NORRØNE KR

ET GJENSYN MED BISKOPSSAGAENES MENNESK

Hvordan var våre forfedre i den katolske tro, her i Norden? Det spørsmålet har vel de fleste av oss stilt seg, når vi sto overfor et stykke fint skåret eller hugget norrøn middelalderkunst, ruslet i kloster og kirkeruiner eller sto overveldet under Nidarosdomens skjønn hvelv.

Der finnes tekster som langt på vei gir et svar på det spørsmålet, og som nå etterhvert blir tilgjengelig for alle. Denne artikkelen gir en smakebit på dette interessante stoffet.

«Trønderbonden»
fra Nidaros-domens
skulptursamling.

De gamle islandske biskopssagaer har lenge vært nærmest ukjente for alminnelige mennesker — uoversatte og lite tilgjengelige som de var. De som kjente og verdsette dem, blant dem Sigrid Undset og Fredrik Paasche, visste at de var uforliknelige kilder til forståelsen av våre katolske middelalder-forfedres religiøse liv og tenkemåte — en helt vesentlig side av menneskelivet som Snorre og de øvrige sagaer egentlig bare streifer i sine fortellinger.

Nå er litt av den sorgen slukt. Som redegjort for i en bokanmeldelse i forrige nummer, har Det Norske Samlaget i VI. bind av det lødige bokverket «Den Norrøne Litteraturen» gitt oss fyldige og representative utdrag av disse fengslende tekstene, der den gamle norske kirkeprovins — Nidaros erkebispesetol med kirkelig autoritet helt ut til de ytterste øyene i Noregsveldet — blir lys levende for oss i kirkens menn — hellige og uhellige. Handlingen pendler mellom Island og Nidaros, og fortellingen har underfulle fromme beretninger og skarpt iaktatte karakterer og begivenheter vevd inn i hverandre — det er en spennende blanding av felles-europeisk legende og god, islandsk realisme.

ser for oss eller misunner det personalet som skal sette den igjennem. Men om lovreglene gir adgang til å koble forherdet ødeleggelseslyst direkte til pengerikeligheten hos mange av de ungdommer som kommer på kant med loven, ville visst lovlydigheten for noen av disse unge i første omgang bli et spørsmål om elementær regnekunst. Det er et menneskelig minimum, og etisk ganske visst utilfredsstillende, for så vidt som det jo bare appellerer til kald egen-interesse. Og en må ikke stanse der. Men som et utgangspunkt lar det seg visst høre: *La dem betale!*

HRM.

Norsk middelalder har, særlig når det gjelder kirken og det religiøse, vært vurdert så forskjellig. Inntil Sigrid Undset, Fredrik Paasche og Oluf Kolsrud, var det ofte en mer eller mindre behendig svart-maling som bakgrunn for «Reformasjonens lys». Bortsett fra at både nasjonalromantikere og marxistiske materialister dessuten hadde tuklet med den — alt ut fra den trollesplinten de ofte hadde solid festet i øyet. Den yngre generasjon norske historikere går langt mer nøkternt og objektivt til stoffet — det innebærer blant annet at Kirkens religiøse, siviliserende og statsdannende rolle i norsk middelalder igjen er blitt kraftig oppvurdert.

Som en appetittvekker til videre lesning, har vi syntes det var vel anbragt å minne om noen av biskopssagaenes fine, levende tekster — til belysning av at vi jo ikke er av igår i dette land, vi katolske kristne, selv om vi lever i en tidsalder da Kirkens oppmerksomhet stadig sterkere beskjeftiger seg med samtid og fremtid.

Sagaen om Jon den hellige er muligens den eldste av biskopssagaene. Jon Ogmundsson var biskop av Holar på Island fra 1106 til 1121, og det er trolig over 80 år etter hans død at en munk ved navn Gunnlaug Leivsson får i oppdrag å skrive hans historie på latin — tydeligvis i den hensikt å fremheve hans helgenry i hele den katolske verden. I begynnelsen av 1300-tallet ble den oversatt til norrøn tunge. Ser vi bort fra klisjéer og konvensjoner som er felles for legende-litteraturen, får vi allikevel et originalt og overbevisende bilde av en fin preste- og bispe-profil — og av en god forfatter. Både Jon bisp og hans biograf har godt kristent hjertelag, ikke minst for de små og rettsløse i samfunnet, og gjennom idealiseringen får vi et merkelig sterkt inntrykk av det norrøne kristensinnet.

DET NYE BRØDRELAG

Et godt eksempel er en livfull skildring fra Trondheim, dit Jon som prest reiste for å be ved Hellig Olavs skrin, under Magnus Berrfotts regjeringstid. Der er også mange andre islendinger i byen, og en av dem — Gisl Illugeson — dreper en av kongens hirdmenn. Det er brudd på kristenloven rett under kongens øyne; det som driver Gisl til drapet er nemlig gammel blodhevn mellom de to slektene. Han blir grepet, lagt i jern og kastet i mørkecelle. Men islendingene drar i flokk til fengslet og frigir med makt den dødsdømte mannen. På tinget blir det stort og sint oppgjør mellom kongen og islendingene over dette. Her går Jon prest i forbønn for den dømte, og ber kongen skåne ham. Det vil nå ikke kongen, men i Jons tale på tinget aner vi mer enn én ting som den kristne kirke nå og da sa til denne verdens mektige — noen ganger med bedre resultat:

«Sia sto Jon prest opp og sa: «Vil Herre kongen gje meg lov til å tale målemnet mitt? Kongen spurde: «Kven tala no?» Det vart sagt han at Jon prest bad om løyve. Kongen sa: «Vi vil gje deg løyve.» Då byrja den heilage Johannes (Jon) røda si så: «Det er Vår Herre Jesus Krist å takke at landa Noreg og Island er kristne, men før fer-

STENSINN

dast menneske og djevel i lag. Djevelen går no ikkje så berrleg i augnesynet på folk som før, men likevel får han tenarane sine til å følgje menneska og bere fram sin banna bodskap, som det no ligg nær å minnast, då djevelen mælte gjennom munnen på dei som tala fyrst og sa dette: «No er det drepe ein kongsmann, og det ville vere rett at det vart drepe ti islendingar for ein nordmann. Men tenk over det, gode herre, at vi islendingar like mykje er Dykkar menn som dei som er her i landet, og det trur eg, at slike menn mest vil vinne å løyse djevelen sjølv med sin vonde tale. De skulle tenkje på det, at De dømmar rette dommar, De som er sett til hovding og dommar over folket her i heimen og ber merket åt dei dommarane som skal kome ved den høgaste dommen for å dømme all verda, kvar etter sin verdleik, for til kvar dom og kvart ting kjem den allmechtige Gud med sine heilage menn og ser etter gode menn og gode dommar; der kjem óg djevelen og tenarane hans og ser etter vonde menns verk og range dommar, og den endelege dommen vil vera slik at det rette kjem fram. Tenk over, herre, kva for ein eld som er heitast, den som er tend i eikestokken og nørt i omnen, eller den som er tend i tørre kvister. Slik vil det óg vere, herre konge, om De dømmar range dommar, at De vil bli kasta i den elden som eikestokken ligg i. Men om det er dømt rett av Dykk, konge, er det likevel von om at De blir reinsa i den elden som heiter *purgatorium*, den som er gjord av tørre kvister.»

Kongen sa: «Stort talar du no, prest, men likevel lyt mannen ha den verste døds måte, slik som han er verd.»

GUDS VENNSKAP

Hendelsen ender nå ellers riktig oppbyggelig med forlik til alle kanter, og Jon prest peker seg ut som bispe-emne ved sitt renlevnet, sin godhet og sin klokskap. Han farer til erkebisp i Lund i Sverige (dette er før Nidaros-stolens opprettelse), og fra ham med anbefaling til «paven i *kuria*, i sjølv Romaborg». Pave Paschalis gir ham med en bulle hjem, der han ber erkebisp bispevie ham, hva han da

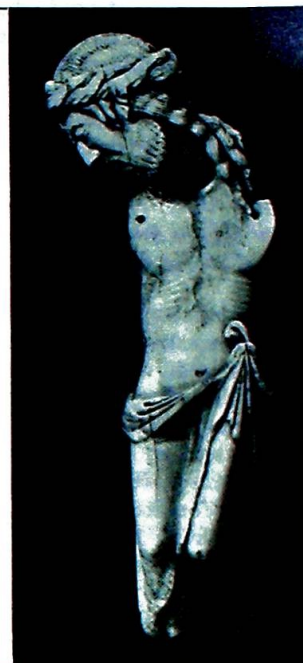

Rytter, hirdmann og bisp. Elfenbens sjakkbrikker (12 årh. British Museum) — trolig skandinavisk håndarbeid.

Tredje dagen rann den sol med rett og nåde kjend av engleskaren; Krist for alt mun råde. Fast eg trur at alle som rettllynde dyrkar, steig med han or grava; det vår livsvon styrkjær.

Av Olavs-diktet «Geisli».

Kristusfigur av hvalrosstann (norsk, ca. 1250).

også gjør. Derfra drar Jon via Norge hjem til Island, hvor den 55 år gamle mannen straks tar seg energisk av sine hyrdeplikter. Blant annet sørger han for at folket får høre god forkynnele og klerkene får god utdannelse — i skildringen av et predikantideale ved navn Gisle Finnsson, en mann han tok med seg fra Sverige, får vi et godt inntrykk av hva tiden forsto ved en god kristen forkynner:

«Når meister Gisle tala Guds ord for folket på høgtidene, då fortalde han ikkje mange ting utanboks eller leit mykje på minnet sitt, men han tydde skriftene åt dei heilage fedrane etter den boka som låg føre han på bokstolen. Denne kloke og varsamme mannen gjorde dette mest for skuld smålæte.*) for han meinte at ung av år som han var, ville det tykkjast dei som lydde, meir verdt, når dei såg at han tok forkynninga si av heilage og utvalde bøker og ikkje av si eiga åndskraft og sitt eige vit. Ikkje berre fekk han den lyden som var til stades, til å høyre blidt og mjukt etter, då han hadde nok av gudelege gåver, men i deira hug og hjarta sådde han rikeleg av den åndelege føda i gudsordet, så han syntest ikkje berre preike med ord, men like mykje med gjerningar. Forkynninga hans var utan forfengelege ord og utan sjølvros, og derfor følgde det med orda hans ei stor kraft frå Gud, så at mange vart rørte av heile sitt hjarta og fekk eit stort og godt omskifte i framferda si. Forkynninga hans var mild og lett å bere for alle gode menneske, og ho tyktest vere lærerik og trøysam for alle gode folk, men vonde menneske gav ho stor otte og sann refsing.»

KATOLSK HVERDAG OG HELG

Gunnlaug Munk, biskopssagaens forfatter, er full av beundring for hvordan Jon skjøtter sitt embete — her får vi et begrep om hva tidens elementære «barnelærdom» omfattet:

«Herre Jon bisp bad sterkt alle sine undermenn å søkje dei heilage messene med godvilje kvar gong det var heilag, og han baud prestane å lære sine undergjevne opp i dei ting som dei trong til gudeleg inngang. Han baud folk å syne den åtferda til kvar dag, som høyrrer til gode kristne, å krosse seg på panna og brystet straks dei vakna om mor-

*) av beskjedenhed.

gonen og fyrst syngje *credo in deum* og så seie fram kristentrua si for den allmechtige Guds augo før dei fór med fåfengeleg svallesjuke, og så sia gå væpna med det helga krossmerket heile dagen og aldri ta seg mat, drikk eller svevn før dei hadde verna seg med Guds lidingsmerke. Han baud kvar mann at han skulle kunne syngje *credo* og *pater noster* og Maria-vers og å love Gud sju gonger om dagen, etter det som profeten David seier: *Sepcies in die laudem dixi tibi, domine, deus meus*. Det er så å skjønne på norrønt: «Sju gonger om dagen sa eg deg lov, min Herre Gud.»

Som alle reform-bisper omgir Jon Ogmundsson seg med sitt presteskap i et *vita communis*, et fromt fellesliv etter det forbilde som Oldtidens geniale kirkefader og biskopsideal Augustin hadde gitt. Vi hører om prester av ulike nasjonalitet — middelalderens kulturelle «fellesmarked» var den katolske verdenskirke, som knapt regnet med grenser, og som hadde et felles kultursprog. Biskops-sagaens forfatter — selv klosterbror — skriver med varme og beundring når han skildrer det gode miljøet Jon bisp skapte på Holar:

«Her kunne ein sjå mange tiltak og mykje verksemd i alle husa ved bispestolen. Somme las heilage skrifter, somme skreiv, somme song, somme *fekk* lærdom, somme *gav*. Det var inga avund eller usemje mellom dei, inga påtrenging eller trettesykje, kvar ville ein annan betre enn seg sjølv. Dei synte kvarandre lydnamn, og med ein gong det vart gjort *signum* til messe, skunda alle seg or småkammersa sine til kyrkje og bar med seg som arbeidssame bier til biekuben i den heilage kyrkja søt honning, som dei hadde bore saman or den gilde vinkjellaren i dei heilage skriftene. Når messa tok til, steig det i kyrkja fager samlyd av songen i koret, og det steig yndeleg lyd av røyster. Ingen fór med lausord eller svallesjuke der. Dei eldste og gjævaste hadde støleik og ettertanke, og dei unge var rolege og velseda under styring av dei eldre, og baa fullførte såleis fagert si teneste. Det ytre laget åt den heilage kristendommen skein like bjart under den heilage bispen.»

SEDENE MILDNES

Gunnlaug munk forteller ellers fine eksempler på Jon bisps evner som sjelesørger, og viser sunn sans for, at om folk tilla ham undergjæringer, så var ikke det mer verdt enn «kor sømeleg han heldt staden og dei prestane som var med han, og kor jamlynt han var i alle gode ting».

Med Einar Havlidessons «Soga om biskop Laurentius»

er vi 200 år lenger fremme i tiden — Kirkens makt og innflytelse er forlengst befestet. Til gjengjeld lider den her og der under indre rivninger — en skildring av drakampen mellom en syk erkebiskop og kannikene i Nidaros mangler ikke saft og drama. Beretningen om Laurentius (Lars) Kalvsson, som innpå 60 år gammel ble biskop av Holar i 1324, er i seg selv en interessant livsskildring, med levende øyeblikksbilder fra kongehoffet i Bergen og erkebispestolen i Trondheim. Forfatteren var djakn (diakon), og viser seg her som en kirkens mann med sans for både drama og humor — og fint nyansert beundring for den han beskriver. Dominikanerne har han visst omfattet med den samme kjølighet som mange andre katedral-geistlige i det 13. århundre følte, da tiggermunkenes pavelig privilegerte «lette tropper» ankom og vant innflytelse — i sin saga skildrer han en riktig mektig og vrien norsk svartebroder ved navn Bjørn som blir en brysom *visitator* på Island, for den norske erkebisp.

Ellers tør vi vel til slutt gi et par morsomme eksempler på sjarmens plass i biskopssagaene. Fra Laurentius' guttedager fortelles det hvordan han og noen kamerater har ståket i kirken, og i lekens hete har slått en bit av Mariastatuen der. Sognepresten, sira Torarin, blir svært sint da guttene sladrer på Laurentius, og belager seg på å straffe den skyldige, ettertrykkelig og korporlig. Men «då Laurentius visste at det ville gå slik som det var lovd han, prøvde han straks å få hjelp der det var nok av det. Han kastar seg med tårer ned på golvet framfor støtta av Vår Frue og ber om hjelp og forlating av henne, og særleg det, at sinnet åt sira Torarin måtte mykjast noko.

Om morgonen etter kallar Torarin prest på Laurentius, frenden sin, og spør om han hadde bede noko om at han ikkje skulle bli slegen. Han sa at han hadde bede til dronning Maria.

«Det tenkte eg», sa sira Torarin, «for det vart openberra for meg i natt at Vår Frue ville at eg ikkje skulle slå deg for dette, men eg skulle la bøte det som du har brote.»

Åjo — kristendommen mildnet og myket opp mye i norrøne menns sinn . . .

Der er nå ellers også — helt til slutt og ikke uten aktualitet nå i fastetiden — en fornøylig stubb om islendingen Laurentius og flamlenderen Johannes, sistnevnte lærte ham kirkerett hos erkebiskop Jørund i Nidaros:

«Dei var óg gode vener seg imellom. Laurentius tykte det var mykje moro når han streva med å tale norrønt,

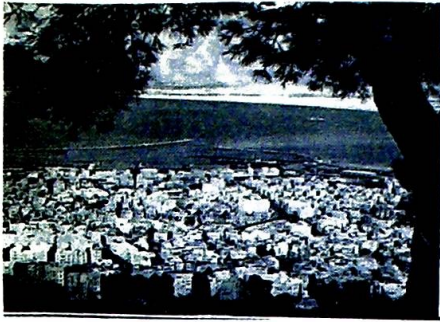

Fra «Glælognskvida»

No har seg
til setes skipa
tjodkongen
i Trondheimen.
Der vil støtt
sine dagar
raustingen
rå for bygdom.

Der Olav
nyst åtte heimstad
før han steig
til sæle-himlen;
der vart han —
det veit no alle —
levande
lagd i skrinet».

På det berømte Olavs-antemensalet ser vi to biskoper, assistert av klerker med bok, vievann og røkelse, legge helgenkongens legeme i skrinet.

TIL GENESARETS SJØ

REISEINTRYKK SOM KRISTEN I ISRAEL

AV VAV BERGVALL

Hvordan føles det idag å «dra opp til Galilea»? Med Haifa (t.v.) som utgangspunkt har Vav Bergvall gjort nettopp det, og skildrer for «St. Olav»s lesere turen frem til Genesarets sjø i dagens Israel.

Galilea — navnet har noe bløtt men samtidig sterkt i seg. Forventningene er store, foran møtet med nettopp den delen av det gamle Palestina, og intet annet landskap vekker så mange undere fra Det Nye Testamente til live i hukommelsen.

Vi skimter allerede en av byene i denne berømte del av Israel: Akko. Vi ser fjellene høyne seg inn mot Libanon og tankene er allerede ved Genesaretsjøen, med det subtropiske klima, 212 meter under havflaten. Mont Hermon ligger dekket av sne i nord, men på Syrias side av grensen.

Vi forlater Israels største havneby Haifa, den reneste av alle havnebyer i verden, sies det, også moralsk sett. Vår guide forteller at byen har en avholdt borgermester som opptrer som en slags diktator og ganske enkelt proklamerer at etter midnatt skal alle sove. . .

Det er en deilig, tidlig solfylt morgen. Skip ligger og dupper i havnen, utenfor moloen strekker Middelhavet seg rolig og blått. Palmebladene skinner etter nattens regn og himmelen rødmer.

For siste gang ser vi oppover Karmel-fjellet hvor byen reiser seg stolt og harmonisk i vakre terrasser. I gamle, gamle dager var fjellet dekket av vinranker og ble kalt Guds vinhave — på hebraisk: Cerem-El.

Høyt oppe vinker Karmeliter-klosteret et siste farvel — jeg må tenke på de vakre ordene fra Salomos Høysang som var innrisset i kuppelen i St. Elias-kirken: Ditt hode hever seg likesom Karmel, ditt bølgende hår er som purpur. —

En lang stund er vi omgitt av sand. Vi kjører langsmed havet mot Akko eller Acre. De svære sandstensmurene som Napoleon aldri klarte å forsere og som ble bygget av korsfarerne, skinner gylne mot oss. Men byen er eldre, ja Akko er en av verdens eldste byer. I Bibelen blir den kalt Ptolemais etter den egyptiske konge Ptolemeus II som regjerte i Palestina og i år 261 f. Kr. forsterket festningen. I Apostlenes Gjerninger finner vi Paulus i denne fiskerbyen, hvor der i gresk og romersk tid var en stor forsamling med jøder.

Vi drar videre langsmed kysten til Naharya og derfra tar vi inn i landet og stiger opp i det Øvre Galilea.

Bratte og ville er fjellene med ensomme landsbyer ved foten av toppene og nede i dalsøkkene. Men disse fjellene er vidt forskjellige fra våre hjemme — blågrønne oliven-

trær farver de svære høydene, og jorden er rød mellom brun-grå sten. Her og der lyser en hvit valmue. Til tider passerer vi en eller to arabere ridende på esler.

Vi kommer frem til Saifad, en vakker by i fjellskråningen hvor der er en stor kunstnerkoloni. Også her er de fleste hus hvite, men enkelte vegger er malt lyseblå slik som man ser dem i de arabiske landsbyene. Det skal være en god beskyttelse mot «det onde øye».

Vi går stadig utover skråningen og langt dernede foran oss blinker det i vann. Det er første gang vi ser sjøen med de mange navn — Den Galileiske sjø, Genesaret, Tiberia, Kinneret-sjøen. Og hvorfor er den kalt Kinneret? Jo, fordi bølgenes sang er elskelig som harpens klang — og harpe heter Kinnor på hebraisk. Andre sier det er fordi sjøen har form som en harpe.

Nedre Galilea, hvor Kinneret ligger, var ikke noe av-sidesliggende strøk på Jesu tid — fjellene omkring, som nå virker ødslige, var dengang dekket av skog og her var meget fruktbart. De store karavane- og militære veier gikk her, og et meget internasjonalt liv utfoldet seg, forskjellig fra livet i det mer lukkede Judea.

(Forts. neste side)

Synagogen i Kapernaum (2. årh. e. Kr.). Har Jesus lært på dette sted?

men fekk det dårleg til. Ein gong sa Jon flamlending til Laurentius: «Eg ville gjerne at du bad herren min (erkebispem) at han gav meg Mariakyrkja her i byen, for ho er no *vacans* (ledig). Laurentius svarar: «Korleis kan det gå til, når De ikkje kan tale norrønt?» «Eg kan dét eg treng», sa Jon, «og det som ligg på meg å tale.» «La oss da skipa til», sa Laurentius, «som om det var fyrste sundagen i fasta. Då blir det å tala for soknefolka Dykkar om korleis dei skal halde langfasta.»

«På denne måten», sa Jon flamlending: «No er komen lenta, kvar kristen mann kome til kyrkja, gjere skriftemålet sitt, kaste bort kvinna si, lage ingen larm, — *nonne sufficit, domine?*»

Då lo Laurentius og sa: «Ikkje skjøner folk kva lenta er.»

Han sa det til erkebispem, og dei hadde stor gaman av det, men Jon fekk noko av det han bad om, for han var mykje brålynt, om det ikkje vart gjort såleis som han ville.»

Vi kjører i hårnålsvinger nedover de bratte fjellene — forbi oliventrær med svære, knudrede og ofte uthulede stammer — de har en alder av opp til 2000 år; — landskapet blir mer småkupert og snart temmelig flatt i det vi nærmer oss sjøen. Vi stanser ved en vakker høyde hvor der står en kirke omgitt av palmer og blomstrende busker. Det er Bergprekenens fjell, det sted hvor Saligprisningene angivelig ble til. Genesaretsjøen ligger blank foran oss, talende i sin stillhet.

«Og han forlot Nasaret og tok bolig i Kapernaum ved sjøen i Sebulons og Naftalis landemerker». —

Kapernaum var en temmelig viktig by på Jesu tid. Der var både tollbod og militærstasjon.

Vi går forbi fransiskanerklosteret, gjennom en lund av eukalyptustrær og stanser ved en vel bevart møllesten og en vinpresse som godt kan være nærmere de 2000 år. De er laget av egnens basaltsten; den er sort. Det daglige liv kommer oss nær.

Vi finner fine rester etter en synagoge fra det annet århundre. Fire søyler reiser seg majestetisk i gresk stil, og alle de gamle ruinene føles som viktige bindeledd mellom oss og Jesu tid. Sto den synagogen han lærte i akkurat her? Kanskje, kanskje ikke — men når vi setter oss ned på disse gamle vakre stenene, da strømmer kjente ord og begivenheter fra Det Nye Testamente frem for oss.

Vi møter hovedsmannen og hans sterke tro — her leget og helbredet Jesus.

Litt lenger borte på stranden ligger Tabgha, hvor benedikterne holder til. Der er kirken bygget over det sted hvor en mener at brødene og fiskene ble mangfoldiggjort — skjønne mosaikker fra den tidligere bysantinske kirke er i god behold, og under alteret finner vi stenen som de tror Jesus skal ha sittet på.

St. Peters kirke rett ved, bærer ordene mot oss: «Simon, Johannes' sønn, elsker du meg? . . . . Vokt mine får!»

Vi kommer forbi Magdala ved Kinneret-sjøen — byen som Maria Magdalena kom fra.

Vi vandrer forbi store bananplantasjer, palmer stikker sine tropiske kroner opp i den rene, lette og varme luften — det er vårlig, som en maidag hjemme; frodige hibiscustrær bærer sine store blodrøde klokker til vår store glede, og gule, røde og lilla bougainviller lyser lang vei der de står opp mot de hvite husene.

Fjellene på den andre siden av vannet ser bare og golde ut —.

Vi er kommet til sydenden av sjøen, der hvor floden Jordan løper ut av sjøen og ned gjennom landet. Jeg går ned til stranden og bader hendene. Gjennom trærne ser vi Genesaretsjøen. Fire fiskerbåter ligger og duver — et garn henger til tork, en krabbe kryper inn mellom stenene ved mine føtter. Sjøen som på et øyeblikk kan bruse opp i stormende bølger ligger og smånyner — det er harpeklang — århundrene smelter sammen i et eneste levende nu.

TIL HJELP FOR PERSBRÅTEN

blir det Midtfastesøndag (8. mars) holdt en tilstelning som skal skaffe feriehjemmet sårt tiltrenge midler. Mariakongregasjonen har i årets løp forberedt vakre utlodnings-gjenstander, og det regnes med stort innrykk av Persbråtens gamle og unge venner, både til barneafternen lørdag og søndag og morgenkveld. Etter høymessen i St. Olavs kirke er det kirkekafe, om kvelden underholdning, og sognepresten ønsker alle velkommen.

«ET BUDSKAP

Fra Bethlehem, Jesu fødested, sendte pave Paul VI, gjennom en tale, et budskap og en hilsen til menneskeheten. Av dette sentrale og vesentlige avsnittet fra talen, der Paven med evangelisk enkelthet taler direkte til hele den menneskelige familie, fremgår det i hvilken grad han ønsker å åpne den «samtale mellom Kirken og verden» som Johannes XXIII understreket betydningen av, under åpningen av det II. Vatikankonsil for snart to år siden.

«Og så vil vi til slutt, fra dette hellige sted, si noen ord til verden. Når vi bruker ordet verden, mener vi alle dem som ser kristendommen nærmest utenfra, enten de virkelig er, eller bare føler seg fremmede overfor den.

Vi ønsker fremfor alt igjen å tre frem og si hvem vi er, for denne verden i hvis midte vi befinner oss. Vi både representerer og vil fremme den kristne religion. Vi er overbevist om at vi fremmer en sak som kommer fra Gud. Vi er disiplene til den Jesus som er Guds og Marias sønn, Messias og Kristus; vi er hans apostler og hans utsendte. Vi fortsetter hans utsendelse, vi forkynner hans budskap, vi er tjenere for hans religion, som vi vet har guddommelige garantier for at den er Sannheten. Vi har ingen annen interesse utenom denne: å forkynne vår tro. Vi forlanger intet annet enn frihet til å bekjenne og til å fremlegge denne religion for den som i full frihet vil motta den; dette nye bånd som Jesus Kristus vår Herre har knyttet mellom menneskene og Gud.

Så vil vi føye til et annet moment som vi ber verden om å ta opp til alvorlig overveielse. Det gjelder det umiddelbare mål for vår misjon. Det er følgende: Vi ønsker å arbeide for verdens vel, i dens interesse, for dens frelse, og vi mener at den trenger den frelse som vi tilbyr den.

Denne påstand medfører en rekke andre. Den innebærer at vi ser på verden med en grenseløs sympati. Om verden føler seg fremmed overfor kristendommen, så føler ikke kristendommen seg fremmed overfor verden, under hvilken synsvinkel den så viser seg og uansett dens holdning overfor kristendommen. Så skal da alle vite at den kristne religions representanter og ansvarlige ledere har stor aktelse for menneskenes verden, de elsker den med en opphøyd og grenseløs kjærlighet, med selve den kjærlighet som den kristne tro legger ned i Kirkens hjerte.

Det betyr at kristendommens misjon blant jordens folkeslag er en sendelse båret og preget av vennskap, av forståelse, av oppmuntring og vilje til å fremme og opplyfte, ja at det er en frelsende misjon.

Vi vet at det moderne menneske er stolt av å make tingene ved egen hjelp. Det gjør stadig nye oppdagelser og utretter det forbausende. Men alt dette gjør det hverken bedre eller lykkeligere. Alt dette bringer oss ikke noen radikal, definitiv og almenyldig løsning på menneskets problemer. Mennesket står i kamp med seg selv, det kjenner til grusom tvil. Dets sjel er overveldet av mørket og kringsatt av smerten. Vi kommer til det med et budskap som vi tror er befriende. Og vi føler oss desto mere berettiget til å legge det frem, som det er et budskap gjennomtrengt av menneskelighet. Den Kristus som vi bringer menneskeheten er «Menneskesønnen» — slik kalte han seg selv. Han er den førstefødte og forbildet for den nye menneskehet: Han er broren, ledsageren og

MENNESKENE»

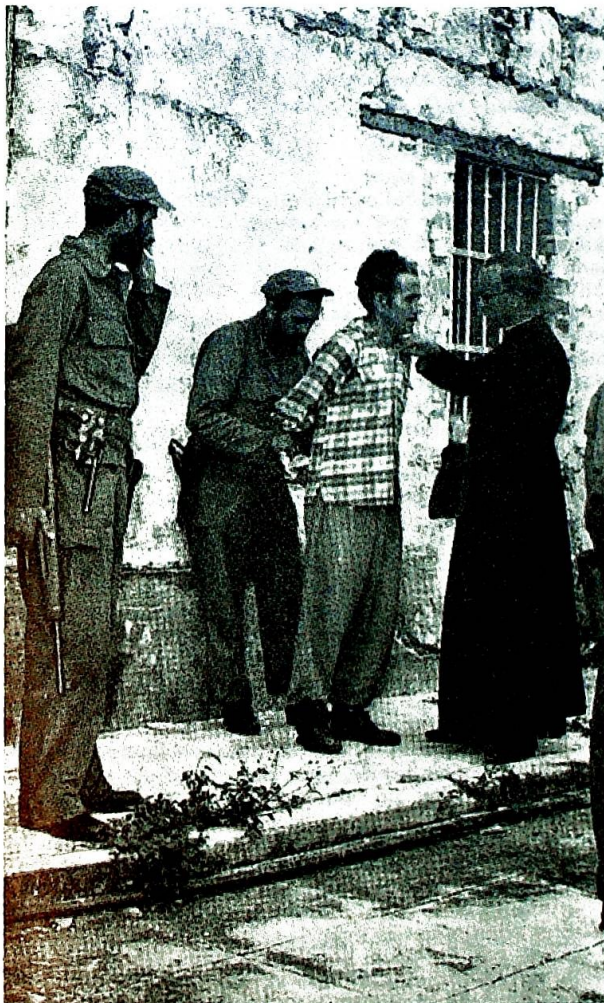
vennen fremfor noen annen. Om ham alene har det kunnet sies med full rett, at «han visste hva som bor i mennesket». Han er Guds utsendte, men ikke for å fordømme verden, men for å frelse den.

Han er menneskehetens gode hyrde. Der finnes ingen sann menneskelig verdi som han ikke har respektert, opphøyet og forløst. Der gis ingen menneskelig lidelse som han ikke har forstått, delt og gitt verdi. Bortsett fra den moralske svikt finnes der ingen menneskelig nød som han ikke har tatt på seg og opplevet innenfra. Han har satt det som en utfordring til vårt hjertelag og vår oppfinnsomhet, og som en betingelse for vår frelse, at vi åpner oss for våre medmenneskers nød. Som menneskehetens lege har han kjent det onde og dømt det med stor kraft. Men han har også hatt en så grenseløs miskunn med synderne at han, ved nåden, har latt livets og forløsningens kilder velde frem i menneskehjertet.

Så bør en da over hele verden besinne seg på hvordan Kristus, som den dag idag lever i sin kirke, åpenbarer seg for menneskene fra dette sted, fra vuggen her i Bethlehem hvor han kom til verden.

Så ber vi da verden ta imot den ærbødige og kjærlige hilsen som vi idag sender den på Jesu Kristi vegne.

Denne ærbødige hilsen sender vi på en særlig måte til alle som bekjenner seg til monoteismen, og som derfor

Alden Hatch

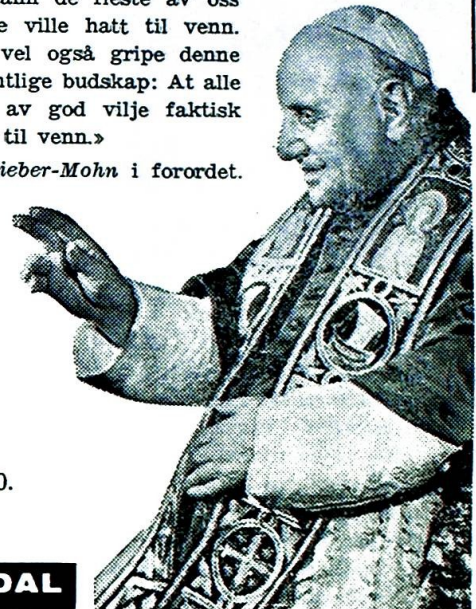
EN MANN VED NAVN

JOHANNES

Pave Johannes XXIII's liv

«... åpner døren til en verden de færreste av oss kjenner og lar oss møte en mann de fleste av oss visst gjerne ville hatt til venn. Mange vil vel også gripe denne bokens egentlige budskap: At alle mennesker av god vilje faktisk hadde ham til venn.»

Hallvard Rieber-Mohn i forordet.

Illustrert.

Kr. 30,—.

Innb. 39,50.

GYLDENDAL

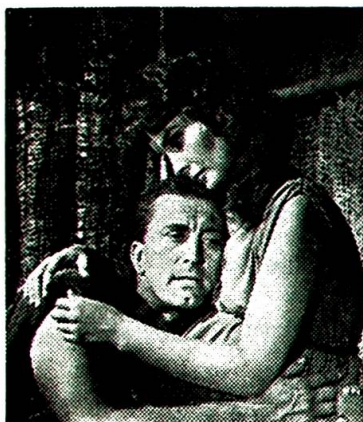
sammen med oss tilber den ene og sanne Gud, den levende og suverene Gud, Abrahams Gud, den uendelig Opphøyede, Ham som Melkisedek nettopp på denne Palestinas jord en gang kalte: Den Allerhøyeste Gud, himmelens og jorden skaper. Vi kristne har lært av Apenbaringen at Gud eksisterer under tre personer, Fader, Sønn og Helligånd, men vi bekjenner enheten i Guds vesen, vi bekjenner den levende og sanne Gud som en Gud. Til alle folk som tilber den ene Gud sender vi våre gode ønsker om fred og rettferdighet.

Vi sender også vår hilsen til alle de folkeslag som våre katolske misjonærer bringer Evangeliet. Sammen med Evangeliet bringer de dem også en innbydelse til å få del i dets universalisme, og en surdeig som kan fremme deres sivilisasjon.

Men vår hilsen idag vil ikke kjenne noen begrensning, den går over alle skranker og vil nå alle mennesker av god vilje, også dem som for øyeblikket ikke viser noen velvilje overfor Kristi religion, men tvertimot vil hindre dens utbredelse og bekjemper de troende. Endog til katolisismens forfølgere og til dem som fornekter Gud og Kristus sender vi en hilsen i smerte, og med fred i sinnet spør vi dem: Hvorfor, hvorfor?

Det er med vårt hjerte fylt av disse tanker og denne bønn, at vi fra Bethlehem, fra Kristi jordiske fødested, nedber over hele menneskeheten den fulle rikdom av Guds nåde».

«Menneskets sjel er overveldet av mørket og kringsatt av smerten», sier pave Paul. Kirken vil gå inn i dette mørke og denne smerte, i omsorg for det enkelte menneske — uansett.
(Fra henrettelsene på Cuba.)

Kirk Douglas og Jean Simmons i «Spartacus». De to amerikanske hovedrollene blir stilt helt i skyggen av tre fremragende briter i biroller.

Temmelig nøyaktig hundre år før Jesus døde på korset led en slave og gladiator fra Trakia — Spartacus — den samme grufulle død. Det var straffen for at han hadde greidd å reise slavene i Romerriket til den største og farligste folkeoppstand i dets historie — tusener falt og tusener ble korsfestet med ham, etter at en romersk hær omsider fikk dem nedkjempet.

Howard Fast har skrevet en nokså fri fantasi-roman over Spartacus, og denne er nå — med nok endel friheter — blitt en amerikansk kjempofilm (Universal). I sin (sjelden vellykkede og overdimensjonerte) genre hører filmen til dem som interesserer, tross alvorlige innvendinger. På kreditt-siden må blant annet nevnes god fotografering og praktfulle masseopptrinn, særlig virkningsfulle er slagbildene mot slutten, der datidens «pansertropper» — de romerske legioner — blir levende i masseformat ved bruk av opptil ti tusen statister. Instruktøren Stanley Kubrick går i denne 85 millioners-filmen ellers ikke fri for mange av Hollywoods konvensjonelle masse-effekter, men hans film har spenning og handling.

På debet-siden kommer filmens tildels uhørte brutalitet og grusomhet i volds-scenene, og den urimelige ujevnheten i skuespiller-prestasjonene. Tittelrollen som Spartacus spilles av Kirk Douglas. Nå er jo denne muskelsterke helt slett ingen skuespiller — hans 4—5 stereotype grimaser blir fort trettende allerede i en spillefilm av vanlig lengde. I dette 3½ times verket blir det etter hvert nærmest en lise å få se andre ansikter på lerretet — noen av dem riktig fengslende. Jean Simmons er riktignok en nokså blekt og sentimentalt skissert slavinne. Men tre ypperlige britiske skuespillere bærer aftenen og gjør filmen alene verd å se: Laurence Olivier gir en farlig overbevisende skildring av aristokraten og maktmennesket Crassus, diktatoren som knuser opprøret. Charles Laughton fremstiller fantasifullt en korrump «realpolitiker» av en romersk senator og — ikke minst — Peter Ustinov legemliggjør med en genial blanding av det ekle og det komiske selve den romerske dekadense i slave-eieren fra Capua.

Dette problematiske amerikansk-britiske samarbeidet får filmen til å revne: Amerikanerne gir i et hjelpeløst spill og en klosset patos uttrykk for Spartacus-motivets sympatiske medfølelse for de små og de undertrykte i et tyrannisk samfunn. Britene skildrer blendende og raffinert grusomhetens og forfallens representanter. Det blir en forvirrende og uartistisk effekt: Vår etiske og vår kunstneriske sympati kolliderer. Men ellers er «Spartacus» unektelig ett av de sterkere argumenter i Hollywoods forsvar for filmen som underholdning: Akkurat dette vil TV aldri makte!

X.

DEN HUMANE BOLIG

■ Å bygge hus for levende mennesker krever ikke bare bygningsteknisk viten. Det krever også en type humanistisk fantasi som ikke alltid slår en hos arkitektene — rent ut sagt har vi dem mistenkt for ofte å undervurdere de uhyre sammensatte psykologiske faktorer i den enkle ting å bo.

Det er en av grunnene til at vi alltid leser med spenning hva den uregjerlige undersøkt ingeniør Olav Selvaag med iherdig utholdenhet uttaler om boligbyggingens sosiale og psykologiske sider — han har slik en velsignet fantasi for mennesker, og kan bite seg fast som en terrier i seige og trege myndigheters bukseben når det gjelder å forsvare anonyme småfolks like vitale som miskjente interesser. Vi har streift ham før her i «St. Olav» — særlig i forbindelse med de gamles problemer, som han har vist fin forståelse for. Det gjør han også i et intervju med «Aftenposten» (aftenummeret 6. febr.), der han lufter sin storartede idé om «3-generasjonsboligen». Selvaag stiller seg skeptisk til aldershjem-utbyggingen i Norge — den både sprenger den økonomiske ramme og lar en rekke alvorlige menneskelige problemer uløste. Hans alternativ, boliger for tre generasjoner, passer kanskje ikke alle. Men de er et opplegg som både menneskelige og økonomiske grunner gjør ytterst tiltrekkende, og som burde stimuleres. Det egentlige gjennombrudd for idéen forutsetter ganske visst en hel mentalitetsendring — at de unge innses det både kloke og riktige i å ta en del av omsorgen for de eldre tilbake fra den ofte noe firkantede kommunale løsning.

Olav Selvaag ser etter vår mening meget klart i denne saken, når han hevder at

«dette pensjonat-system er i seg selv en dårlig løsning for mange gamle. De henfaller til passivitet, de er revet ut av sitt miljø, plassert på et sykeværelse hvor de knapt nok får lov til å ha et bilde av sin avdøde ektefelle på veggen. Deres omgang er andre eldre, og tiden fordrives i høy grad med å gå i hverandres begravelser.

At disse aldershjem passer for endel skal ikke bestrides, men det lå meg meget nær å tro at det fantes andre, bedre og billigere former for eldre-omsorg. Utfra dette syn lanserte jeg for noen år siden tanken på et-etasjers hus med små leiligheter og egen haveflekk for en eller to gamle. De skulle eldes i et miljø som de stort sett var vant til fra før. Videre utviklet så tanken om 3-generasjonsboligene seg, etter mønster av kårstuene oppover i landet.

3-generasjonsboligene består av en stor leilighet på tre eller fire rum og en mindre leilighet, fortsetter sivilingeniør Selvaag. Boligene er velutstyrte og komplette, og det eneste forbindelsesledd dem imellom er en ringeledning. Boligene kan leies ut under ett.

— Kan De oppsummere fordelene ved 3-generasjonsboligene?

— Familiene kan hver for seg leve et fullverdig og selvstendig liv, samtidig som de har hverandre til gjensidig hjelp og støtte. De unge kan trygt forlate sine barn, besteforeldrene er i nærheten. På samme måte blir de gamle trygge, de behøver ikke å engste seg for å være alene, de kan bare trykke på ringeknappen hvis de blir syke. En psykisk avlastning vil også arrangementet medføre for de unge, den stadig dårlige samvittighet fordi det er uker og måneder siden man har besøkt mor og far vil elimineres.

Kontakten mellom besteforeldre og barn blir også den beste, og besteforeldrene vil ha glede av sine barnebarn samtidig som de får tilfredsstillelsen av å være til nytte ved å avlaste foreldrene — likeledes å være i kontakt med sine egne, selv om det bare er noen minutter hver dag.

— For et par år siden hevdet en mann fra Østen at rotløsheten og rastløsheten i Vest skyldes den manglende kontakt generasjonene imellom. Dette understøttes av undersøkel-

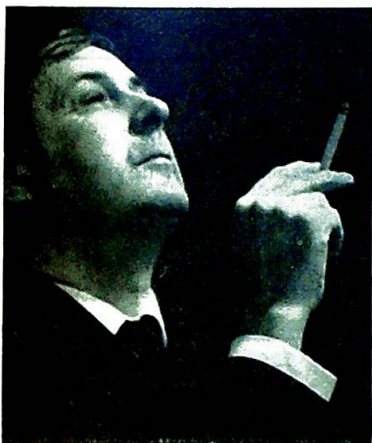
ser som viser at tradisjon og kulturoverlevering sjelden skjer fra foreldre til barn, men fra første til tredje generasjon».

Det er virkelig bolig-humanisten Selvaag på hans aller bestel!

«LINJEN»

■ I et lørdagsintervju har «Vårt Land» (1. februar) søkt å føle den nye programdirektøren i Kringkastingen, forfatteren Torolf Elster, på tennene. Det har ikke kostet hverken den enes eller andres blod — Elster har ikke på meget lenge villet noen katt fortred, og med års erfaring fra Kringkastingrådet har han full oversikt over de utallige ømme liktorner en statskringkasting kan komme til å trække på, i en så uensartet lytter-masse som vår norske. Hans kontor blir neppe noen barrikade — «Vårt Land», som ofte kan vise en nærsynt iherdighet til beste for sine spesielle kjepphester, får til og med ex-Mot Dag-isten med på at «religiøse sendinger for barn skal komme — vær sikker!» Det kristelige dagbladet avstår fromt fra den bittersøte ironi det måtte være, om programdirektøren her ble saktmodig minnet om André Bjerke's frekke og sprelske påstand om at «det eneste som idag er tilbake av Mot Dag, er noen udøpte barn i Husebygrenda».

Sympatiske og beroligende for langt de fleste er i hvert fall hans tolerant avsllepne målsetninger — sett fra den nye sjefstolen på Marienlyst faller faktisk meget få ting utenfor hans prinsipielle velvilje. Som så mange av de autoriserte folkeopplysere og kulturformidlere i dagens norske samfunn, viser Elster seg å stå for en forsiktig idealitet bygget på en diskret, men

Programdirektør Elster — ser «linjen».

tapper rasjonalisme og «tro på mennesket» som av og til kan få en til å minnes Apostelens gåtefulle ord om å «håpe mot håp»:

«— NRK er en kulturinstitusjon og må sette seg bestemte mål i sitt kulturarbeid.

— Hvilke mål?

— Vi skal føre kulturen videre langs den linje som har vist seg å ha historiens rett. Den linje må vi følge, uansett hva som måtte være aktuelt populært i øyeblikket. Vi har kulturforpliktelser vi ikke kan svikte.

Men samtidig kan vi ikke neglisjere det publikum som betaler hele butikken, og som til syvende og sist bestemmer — gjennom sine folkevalgte organer. Vi må finne en viss balanse, vi må ta hensyn — og følgelig vil interessene komme i konflikt med hverandre. Forøvrig synes jeg ikke dette problemet er så stort — vi har en hel dag å ta av — vi kan gi, og gir forhåpentlig, noe for enhver.

— Hører De ønskekonserten?

— Gjerne.»

Som man ser — intet å ligge våken i angst for. Det måtte da være «den linje som har vist seg å ha historiens rett». La oss håpe at den har det — og at vi mener stort sett den samme «linjen»!

HOVEDSAKEN

■ «Stenen i Stephanens Pande, det er Løgneren mod det Sande», sier Wergeland. Det er sognepresten og skribenten Stephan Tschudi som bringer våre tanker på så poetiske stier

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 25. februar kl. 20:

DEN KRISTNE KUNSTNER IDAG. (MED FILM OM REMBRANDT) ved pater Ellert Dahl.

Andre tidsaldre har frembragt store kristne kunstnere og stor kristen kunst. Hvorfor er vår tid så fattig på god religiøs kunst? Pater Dahl, som selv er kunsthistoriker, vil prøve å vise noen av grunnene til at det er så vanskelig å være «kristen kunstner» i vår tid. En fremragende dokumentarfilm i farver over Rembrandts verk vil komplettere og illustrere foredraget.

Tirsdag 3. mars kl. 20:

KIRKEN OG GEISTLIGHETEN — HERRER ELLER TJENERE? ved pater Finn Thorn.

Det er vanlig i vårt miljø å forkaste all kirkelig autoritet, som et utslag av maktsyke ovenfra, av uselvstendighet nedenfra. Men kan det ikke tenkes en autoritet som er av en slik art at den unngår slike farer? Pater Thorn's refleksjoner over dette emnet er meget aktuelle, knyttet som de er til Vatikanconsilets pågående «ajourføring» av kirken.

— sikkert er det nemlig at der ikke bare er adskillig sannhet i den lutherske Røa-hyrdens panne, men at han også — som meget få geistlige — forstår å gi uttrykk for det, muntlig og skriftlig. Han har nå for det første sett seg sunt arg og lei «Vårt Land» («Den dristige kirke» — 31. januar og 1. februar).

Men ellers er det nå en særlig foretreffelig liten epistel i «Vår Kirke» (8. februar) som vi fester oss ved (ikke uten en liten beskjemmet opprydding i egen sprogbruk!):

«Blant yrkesskribenter hender det at et enkelt ord plutselig blir moderne, og bruken av dette ordet blir selve kjennetegnet på at man er på høyde med sin tid. Det ordet som i øyeblikket er mest populært, er «nådeløs». Især i bokmeldinger blomstrer det yppig. Det som er verdt å merke seg er at ordet brukes som uttrykk for ros. Det er dyp respekt i røsten når anmelderne taler om barske diktere som nådeløst har skåret vekk all humbug og sentimentalitet.

Nådeløs er et klart og innholdsrikt ord. Det er ikke for ingenting så mange dyktige skribenter har lagt sin elsk på det. Det gir bildet av naken iskald ubarmhjertighet, kort sagt av verden uten kristendom. Å miste nåden er å havne i mørket og kulden. Nådeløs — det er et meningsfylt ord å sette som overskrift over moderne litteratur.

Tidens diktning er høyt oppdrevet rent teknisk. Den mangler heller ikke kunstnerisk følelse. I parentes bemerket har de spesielt kristelige forfattere ennå meget å lære av den vanlige litteratur. Men en betydelig del av den er nådeløs. På en måte er den dypt sannferdig i skildringene av verden uten nåde. Men den fortier det viktigste som er skjedd på jorden; at Gud har åpenbart sin nåde.

Noen vil si at det nettopp er kristendommen som har innført den forlorne sentimentaliteten som den moderne litteratur så prisverdig nådeløst har avkledd. Kan hende kristne har misbrukt ordene slik at denne vrangforestillingen har fått innpass. Men nåde betyr ikke tilhyllelse av sannheten, sentimentalt dagdrømmeri og bløte skulderklapp. Bibelen viser med ubestikkelig realisme hvordan livet arter seg uten nåde. Men hovedsaken er budskapet om at Gud tilbyr den elendige verden sin nåde.

Tidens store negative moteord dekker en fortvilet realitet. Men like håndgripelig er den realitet som ligger i det positive: nåde. Kanskje dette gamle ordet får ny glans, når dødsens trette mennesker oppdager at livet uten nåde ikke er den eneste mulighet».

(Forts. neste side)

Fellesskapets tjeneste

OMKRING VATIKANKONSILET'S LITURGI-DEKRET

Dette er 2. artikkel i pater Erik Gunnæs' kommentarer til det II. Vatikan-konsilets dekret om liturgien i den katolske kirke. Første artikkel — «En fornyet liturgi» — sto i nr. 3 i år.

Dersom en katolikk blir spurt om hva som egentlig er kjennetegnet på hans kirke, hva vil han svare da? Han vil ikke betenke seg lenge. Han vil si: Det er messen, det er liturgien. Det er der hvor messen feires han åndelig talt føler seg hjemme, selv om han ellers er en nokså slapp og sløy katolikk. Dermed vil han umiddelbart akseptere den nye liturgikonstitusjonens definisjon: «De liturgiske handlinger er ikke av privat karakter, men er Kirkens egne offentlige handlinger.» De er nettopp det dyreste uttrykk Kirken kan gi seg selv.

LITURGIEN — EN FELLESSKAPETS TJENESTE

Og liturgien vil han ha så vakker og uttrykksfull som mulig. Budskapet griper ham desto sterkere, som det ikke bare blir forkynt, men også sett, opplevd med alle sanser. Han er inderlig takknemlig for at der ikke bare tales, men også *handles*.

En side ved denne handling som liturgien er, er imidlertid kommet i skyggen i århundrenes løp: Man har glemt at det ikke bare er presten, men også *menigheten* som handler; at dialogen i gudstjenesten ikke bare skal mumbles der fremme mellom prest og korgutt, eller sveve høyt over menighetens hoder mellom presten ved alteret og koret på gallriet — men at den angår hele menigheten.

TALENDE PROSENTER?

■ Gallup — instituttet for meningsmåling — offentliggjør nå og da fengslende statistikker, som da det nylig ga oss resultatene av en visstnok teknisk betryggende rundspørring over spørsmålet: «Hvor stor innflytelse mener De følgende grupper har på landets fremtid — stor innflytelse, noen innflytelse, liten eller ingen innflytelse?» At Statsministeren, stortingsrepresentantene og regjeringsmedlemmene toppet listen, var nokså nærliggende. At «Den jevne mann og kvinne som De og jeg» kom foran «De militære sjefer» på jumbo-plassen, er resignert, men tross alt en betryggende forskjell mellom Norge og enkelte sør-amerikanske land. Kirken lå midt i annen halvdel:

31 pst. av de spurte tilla den «stor innflytelse», 37 pst. «noen innflytelse» og 20 pst. «liten eller ingen innflytelse (12 pst. «visste ikke»).

Men ellers er der én tallrekke som særlig interesserer oss. Ser en litt nærmere på dem som har uttalt seg, oppdager en, at av dem som sogner til Arbeiderpartiet mener 32 pst. at kirken har stor innflytelse, mens av dem som sogner til Høyre mener bare 22 pst. det samme. Høyrepartiet — kirkelighetens tradisjonelle forsvarer her i landet — inntar i det hele tatt en avgjort sisteplass, fra 10 til 31 pst. etter de andre partiene, når det gjelder å tillegge kirken virkelig innflytelse. Og så kan man tolke dette tallet etter egne inntrykk: Er det en meningsytring fortrinnsvis med brodd mot Staten, eller mot — kirken?

Frater Candidus.

Og at likesom presten til enhver tid inntar en stilling som svarer til det han sier eller gjør, slik skal menigheten også stå, sitte eller knele i samsvar med det som foregår.

Dette enkle faktum har så å si vært grunnleggende for den liturgiske bevegelse i de siste femti år. Uten en liturgi i full utfoldelse, ingen engasjert menighet. Uten en engasjert menighet, intet fullt kristent liv, ingen levende kirke — slik har man tenkt. Og det er denne tankegangen hele kirken nå for alvor gjør til sin, den er blitt basis for hele liturgikonstitusjonen. «Kirken har som sitt store ønske at alle troende skal bli ført frem til en full, bevisst og aktiv deltagelse i feiringen av liturgien, slik som selve liturgiens vesen fordrer det, og slik som det kristne folk har rett og plikt til det i kraft av sin dåp», heter det i konstitusjonens paragraf 14. Dersom det er så at Kirken gir seg synlig uttrykk i liturgien frem for noe annet sted, må også Kirkens karakter av *fellesskap* komme frem der. Å feire liturgien betyr å være, be, gjøre noe *sammen*; den retter oss ikke bare inn mot Gud, men også mot vår neste — for som apostelen Johannes sier: «Dersom noen ikke elsker sin bror, som han ser, hvordan kan han da påstå at han elsker Gud, som han ikke ser?»

FASTEPREKENER I OSLO

- i ST. OLAVS KIRKE hver søndag aften kl. 19,
- i ST. HALLVARDS KIRKE hver søndag under høymessen kl. 11.
- Begge steder ved pater Arno Gerritsma, O.F.M.
- i ST. DOMINIKUS KIRKE fransk preken og messe hver søndag kl. 19, ved pater Fr. Le Breton, O.P.

TILSTELNING

til inntekt for feriehemmet

«Persbråten»

i foreningslokalet, Akersveien 5, Oslo

Lørdag 7. mars kl. 17.00: BARNEAFTEN

Søndag 8. mars kl. 19.30: FOR VOKSNE

Loddsalg fra kl. 10.30. — Kafé.

Ta venner og bekjente med.

MARIAKONGREGASJONEN

Den forrettende prest holder vår liturgis og vår tilbedelses midtpunkt i sine hender. Men han er lederen i et levende og tjenende fellesskap.

Og når det nå er tale om å reformere og fremme liturgien, sier konstitusjonen videre, så er det nettopp denne folkets aktive deltagelse en først og fremst har for øye.

ENKLERE OG RENERE FORMER

Der ble ordet sagt. Liturgien skal reformeres, «med det formål», sier konstitusjonen, «å sørge for at det kristne folk på all mulig måte blir sikret del i Guds nådes overflod». Og revideres kan den, siden liturgien jo «består dels av en uforanderlig del, innstiftet av Gud, og dels av elementer som kan eller til og med bør endres etter som tidene skifter, dersom ting som mindre svarer til liturgiens eget indre vesen eller ikke lenger svarer til behovene, har trengt seg inn i den».

Altså: Reformen må bestå i å finne frem (eller under-tiden; å finne tilbake!) til en renere, enklere form, en form som unngår unødvendige komplikasjoner enten i ritene eller i bønnene. Gjentakelser kan være god pedagogikk, men de kan også trette og forvirre. Ved reformen, sier konstitusjonen, skal «tekster og riter ordnes på en slik måte at de ting de ønsker å uttrykke, kommer tydeligere frem, og at det kristne folk — såvidt det lar seg gjøre — lett kan forstå dem og ta full og aktiv del i den felles feiring av liturgien».

I forbindelse med dette kan vi nevne hva konstitusjonen har å si om *andaktene*: Andakter er bra, heter det, men de må samstemmes med liturgien, hente sin inspirasjon der og naturlig føre frem dit. For liturgien er av natur alle andakter langt overlegen. — Og på den annen side blir det nå ikke lenger tale om å trekke utenforliggende hensyn inn i liturgifeiringen. Enhver klasseforskjell, en-

Blyvinduer Glassmalerier

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

kunst- og bygningsglassmester

Speilfabrikk

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

hver gradering av de ytre former forbyes. Konstitusjonen tenker nok særlig på den større eller mindre grad av pomp og prakt man i utlandet mange steder har kunnet bestille for betaling ved f. eks. bryllup og begravelser.

LITURGIEN SOM PEDAGOG

Og hva er nå liturgien? Den er et møtested mellom Gud og mennesket. På den ene siden er den «dyrkelsen av Guds majestet», men den er også Guds tale til mennesket. I liturgien «forkynner Kristus fremdeles evangeliet, og folket svarer Gud i sang og bønn».

Dette skal alle som deltar i liturgien være seg bevisst. Alle som deltar i liturgien, har en rolle å fylle der. Messetjenerne, sangkoret, oppleserne, kommentatorene — men også hele folket, som skal «være med i svarene, i sangen, og delta i handlingen gjennom gester og kroppsstilling».

Men det betyr da også at liturgien har en eminent *pedagogisk* verdi. Liturgien er *tegn*, som er beregnet på å gripes umiddelbart; den skulle ikke ha behov for lange forklaringer. Enkel, kortfattet, tilpasset folkets fatteevne, må den nye liturgi være. Der må være en intim sammenheng mellom ord og ritus: Liturgien må tale tydelig.

Dette får flere konkrete følger.

(Forts. neste side)

Husk bøker for fastetiden!

MESSEBOKEN, norsk-latin, plastikk	kr. 40.—
skinn »	60.—
DEN STILLE UKES LITURGI, særtrykk fra messeboken »	3.—
JOHANNES XXIII: Fred på jorden	» 4.—
Et budskap alle bør kjenne og føle videre.	
KATOLSK BØNNEBOK	» 12.—

Sist, men ikke minst:

Tegn abonnement på bladet **ST. OLAV**
hvis det ikke alt er gjort!

Innl. kr. 20.— pr. år, kr. 10.— pr. halvår.
Utl. » 24.— —» 12.— —»

ST. OLAV FORLAG, Akersv. 5, Oslo - Tlf. 42 31 70

Postgiro 153 21, bankgiro 3965/163

LITURGI OG BIBEL

For det første kan selve *innholdet* i liturgiens budskap forkynnes klarere. Og det kan først og fremst skje gjennom en rikere anvendelse av Skriften, Guds Ord. «I feiringen av liturgien,» sier konstitusjonen, «er den Hellige Skrift av største betydning. For derfra hentes de lesninger som også blir forklart i homilien, såvel som de salmer som synges; det er under dens inspirasjon at bønnene og de liturgiske sanger er blitt til; og det er fra den at liturgiens tegn og handlinger henter sin mening. Derfor, for å befordre reformen av liturgien, dens fremgang og tilpassing, er det nødvendig å fremme denne levende kjærlighet til den Hellige Skrift, som både den østlige og den vestlige liturgiske tradisjon vidner om.»

I praksis vil dette blant annet bety:

1) At en «rikere, mer variert og mer egnet lesning av den Hellige Skrift innføres». Det vil si, vi får flere *tekstrekker*, slik som man nå også har det i statskirken.

2) Det blir lagt den største vekt på *prekenen*, som aldri får unnlates på søn- og festdager, og som skal hente sin inspirasjon i Skriften og liturgien. Den liturgiske

katekese må heller ikke glemmes: I selve ritualet skal det antydes korte forklaringer som presten eller en annen kommentator kan gi, hver gang en liturgisk handling forrettes.

3) Og endelig kommer en interessant bestemmelse om «Ordets tjeneste»: «Det oppmuntres til at man feirer en egen Ordets tjeneste aftnene før de større høytider, på enkelte hverdager i advent og faste, og likeså på søn- og festdager, særlig der hvor ingen prest finnes; i dette tilfelle skal en diakon eller en annen biskopen har beskikket til dette hverv, lede gudstjenesten.» (Man vil huske at konsilet har gitt sin prinsipielle tilslutning til gjeninnføringen av et permanent diakonat.)

Liturgien er feiringen av Kristi nærvær, her og nå. Ikke bare i Roma, ikke bare i Norge, men i Tokio, i Rio de Janeiro, i Douala og i Bombay. Det stiller da spørsmålet ikke bare om fornyelsen av liturgiens *innhold*, men også om en tilpassing av dens *form*. Hva med mulighetene for å bruke morsmålet i liturgien? Hva med liturgisk nyskaping, for å komme de forskjellige folkeslags mentalitet i møte? Det må vi behandle i en egen artikkel.

UTLANDET

VATIKANET

RADIO VATICANA OM POLEN

I en kommentar har Radio Vaticana advart mot illusjoner angående Kirkens stilling i Polen, misoppfatninger som også har gjort seg gjeldende blant vest-europeiske katolikker. Det er feilaktig å tro, het det i kommentaren, at der eksisterer et *Modus vivendi* mellom Stat og Kirke i Polen, og at det utelukkende skulle skyldes de polske biskoper når Kirken allikevel støter på store vanskeligheter i sitt liv og arbeide. Katolikker som tror og fastholder dette, hevder Radio Vaticana, er uforvarende blitt ofre for kommunistisk propaganda. Gjennomskuer en denne propagandas ondsinnede forvrenginger, så er sannheten helt enkelt den, at hva Kirken overhodet har av tros- og handlingsfrihet i Polen kan den takke nettopp episkopatets lojalitet og offervilje for. Uten de polske biskoper, ville den polske katolisisme forlenget vært under utryddelse fra kommunistenes side, hevder Radio Vaticana.

(Forts. neste side)

Endelig et virkelig vakkert

ST. OLAV-kort!

Middelalder treskulptur fra Brunlanes, nå i Historisk Museum, Oslo, meget godt fotografert. Prospektkort, kr. 0.60.

Begrenset opplag, bestill nå!

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1
Tlf. 42 31 70

MARIKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 4. mars: Andakt i St. Josephs Kapell kl. 19.30.

Derefter samvær i foreningslokalet med foredrag av pater Gunnes om Konsilet.

Alle katolske damer er velkommen.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

OSLO KATOLSKKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hammerfest
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Trondheim
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Trondheim
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

VEST-TYSKLAND
BISKOP LILJE ØNSKER
«TOPPMØTE»

I en artikkel i «Hamburger Sonntagsblatt» som har vakt betydelig oppsikt, tar den kjente lutherske «Landesbischof» *Hanns Lilje* stilling til møtet mellom pave Paul VI og patriarken Athenagoras i Jerusalem i forrige måned, en begivenhet som han tillegger uhorrt stor betydning. At disse to store katolske kirkesamfunn — tallmessig så overlegne — faktisk har tatt det første skritt på gjenforeningens vei, mener han er en anledning til å vurdere protestantismens situasjon i nåtid og fremtid. Det dreier seg riktignok ikke hverken om statistiske eller organisasjonsmessige faktorer, men «om det grunnleggende kristne problem: Hvorfor er den kristne kirke overhodet i verden og hvordan kan den best fylle sin oppgave».

Avsluttende anbefaler Lilje at Kirkenes Verdensråd, som ikke råder over symboliske gester av samme vekt som en pave-reise til Det Hellige Land, allikevel må ta et initiativ. Han mener det burde bestå i et «kristent toppmøte», hvor representanter for de store kirkesamfunn møter hverandre for å samtale åpent og grundig

og på teologiens grunn om «de spørsmål som melder seg når Evangeliets budskap skal innsiktes på den moderne verden».

ØKUMENISK GUDSTJENESTE

— For første gang i det strengt katolske Spania har katolikker, protestanter og medlemmer av den ortodokse kirke holdt en fellesgudstjeneste. Den fant sted i det bysantisk-katolske kapell i Madrid, og bønner for kristen enhet ble vekselvis ledet av katolske, ortodokse og protestantiske prester.

Gudstjenesten kom i stand ved et samarbeide mellom det biskopelige byrå for presse og opplysning (katolsk), sentralbyrået for orientalsk kristendom (ortodoks) og den spanske evangelisk-reformerte kirke.

Efter gudstjenesten fulgte foredrag fra representanter for de tre kirker, der hver av dem fremhevet de økumeniske opplegg i sin egen tros lære. Bare for få år siden hadde denne gudstjeneste

vært en umulighet i Spania. Utenriksministeren, Castiella, er selv en av grunnfigurene i arbeidet for større religionsfrihet for ikke-katolikker. Han har som kjent fremmet et lovforslag som skal sikre dem alle religiøse rettigheter, selvom de i Spania fremdeles fratas «retten til å gjøre konvertitter», skriver den nederlandske avisen «Tijd-Maasbode».

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent hverdager
kl. 10—13, 16—20.
Lørdag kl. 10—12.30.

Gode Bergens-firmaer	1/3 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482 BERGEN
K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pøsefabrikk Solheimsgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen	Deres gullsmed fører Slektsølv <i>Theodor Olsens Efff.</i> JUVELER SMÅSTRANDGT 4 BERGEN
<i>Eches Færvehandel</i> NYGÅRDSGT. 4	All slags skadeforsikring ERLING KRAGE AIS PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN DRAMMEN	DRAMMEN GUSTAV THIELEMANN Pøse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	TYRILYS 1/3 TYRI FABRIKK Drammen Har også landets eneste bivokspresseri

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 34 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »
Fåes i banker over hele landet

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH
AKTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

HVA ER UNDERFORSIKRING?
Hvis forsikringssummen er lavere enn verdien av Deres innbo risikerer De å ikke få full erstatning. La ikke dette hende Dem.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

HØYESTERETTSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSVN. 4 - OSLO

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90